

Література

1. Біологія 6-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів / Затверджена Наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017р. № 804 <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>
2. Часнікова О.В. Компетентнісний підхід в освіті як основа її реформування [Електронний ресурс] О.В. Часнікова // Народна освіта. Електронне наукове фахове видання. – Рубрика «Педагогічна наука». – 2014. – № 3 (24). Режим доступу: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=26071

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВА ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

*Зайцева І.О., Спірічева О.В.
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара, м. Дніпро*

В сучасних умовах реформування середньої освіти одним із пріоритетних напрямів роботи є використання здоров'язбережувальних освітніх технологій, які спрямовані на підтримання, збереження та зміцнення здоров'я учнів в процесі навчання [1]. Постійне зростання вимог до рівня підготовки, великий обсяг інформації з предметів у старшій школі вимагає від учнів значних зусиль, що може призвести до стресів, фізичних перевантажень, психологічного дискомфорту. У зв'язку з цим у закладі середньої освіти необхідно забезпечити оптимальну організацію освітнього процесу, психологічно сприятливі умови навчання, використання новітніх освітніх технологій, що мають ознаки здоров'язбереження, формування в учнів ставлення до здоров'я як важливої людської цінності, організацію системи виховної роботи щодо принципів здорового способу життя тощо [3].

Невід'ємним елементом цього комплексу заходів є необхідність вдосконалення методики викладання, перехід від традиційних форм навчання, які мають пояснювально-ілюстративний або репродуктивний характер до інноваційних методів [2, 5]. Для найважчих щодо засвоєння тем з біології у 10-11 класах доцільно використовувати різноманітні інтерактивні технології, методи моделювання й проєктних технологій, за допомогою яких на досить високому науковому рівні моделюються об'єкти або явища, наближені до реальних ситуацій. Такі освітні технології характеризуються ознаками евристичності та узагальнення знань, спонукають учнів до пошуку, часто вимагають практичних дій, сприяють співта взаємонавчанню, розвивають креативність, комунікаційні здатності учнів [4]. Так, наприклад заняття за темою «Онкологічні захворювання та онкогенні чинники» доцільно провести,

застосовуючи «мозковий штурм» – інтерактивний метод колективного обговорення та пошуку рішень. Цей метод передбачає вільне висловлювання думок усіх учасників і допомагає знаходити рішення конкретної проблеми, у даному випадку – проблеми профілактики онкологічних захворювань, базуючись на теоретичних знаннях щодо ролі генів та різноманітних зовнішніх онкогенних чинників у виникненні онкологічних захворювань та інформації, що виникненню майже 50% цих захворювань можна було б запобігти за допомогою норм здорової поведінки. Вчитель визначає основні правила проведення «мозкового штурму», повідомляє учням проблему, запропонує учням висловлювати ідеї та вислуховує їх без жодних корективів, не допускаючи коментарів або скептичних висловлювань з боку інших учасників, при необхідності вчитель спонукає учнів до висунування нових ідей, пропонуючи при цьому свої. Важливим етапом є обговорення запропонованих ідей та оцінювання їх з точки зору корисності щодо вирішення поставленої проблеми.

Вчитель, реалізуючи принципи здоров'язбереження, повинен створити психологічні умови для реалізації активності учнів та розкриття особистісних якостей. Будь-який внесок учня під час «мозкового штурму» має бути позитивно оцінений як вчителем, так і іншими учасниками. Співпраця на засадах демократичності створює атмосферу довірчих стосунків у класі, надає учням відчуття значущості, мотивує на активну роботу, пошук оптимальних рішень.

В ході розв'язання завдання за методом «мозкового штурму» учні мобілізують свої знання за обговорюваною темою, вибудовують їх логічну послідовність, виявляють причинно-наслідкові зв'язки між окремими елементами знань, що дозволяє вільно оперувати ними щоб довести ту чи іншу ідею. За такого підходу учні показали кращі навчальні досягнення.

Порівняння результатів успішності засвоєння теми «Онкологічні захворювання та онкогенні чинники» у двох паралельних 10-х класах, викладання якої проводилося одним з авторів в якості вчителя-практиканта у закладі середньої освіти м. Дніпро, підтвердило ефективність застосування інтерактивних методик: якісна успішність зросла з 45% до 58%. Анкетування щодо використання інтерактивної методики викладання показало, що учні, яким важко було запам'ятати та відтворити знання і через те відчували психологічний дискомфорт і навіть ознаки стресу, стають повноправними учасниками навчання, удосконалюють комунікативні навички, навідуваються власну відповідальність та більш свідомо ставляться до здобуття нових знань. Таким чином, інтерактивні педагогічні технології на засадах здоров'язбереження сприяють формуванню позитивного настрою в класі, покращенню взаєморозуміння між учнями і вчителем, а також і в самому учнівському

колективі, підвищують якість навчання та вмотивованість учнів щодо здобуття нових знань, забезпечують передумови високої інтелектуальної та фізичної працездатності учнів, а відтак виступають важливим чинником створення здоров'язбережувального середовища в освітній діяльності навчального закладу.

Література

1. Безродня Т.І. Сучасні підходи до створення здоров'язбережувального освітнього середовища в загальноосвітніх школах / Т.І. Безродня // Педагогіка здоров'я: збірник наукових праць VII Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Чернігів, 7-8 квітня 2017 р.). – Чернігів, 2017. – Т. 1. – С. 53-56.
2. Богданова О.К. Інноваційні підходи до викладання біології / О.К. Богданова. – Харків: Вид. група «Основа», 2003. – 128 с.
3. Ващенко О. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі / О. Ващенко, С. Свириденко // Здоров'я та фізична культура. – 2006. – № 8. – С. 1-6.
4. Серета Т.В. Використання інтерактивних методів навчання для формування системи знань і вмінь при вивченні дисциплін природничого циклу у студентів медичного коледжу / Т.В. Серета // Матеріали Міжнар. науково-практ. конф. «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі (XXVI Каришинські читання)» (м. Полтава, 30-31 травня 2019 р.). – Полтава: ТОВ «Сімон», 2019. – С. 286 – 288.
5. Пометун О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання / О. Пометун, Л. Пироженко. – К.: А.С.К., 2004. – 192 с.

**ВОРОНИЙ ЮРІЙ ЮРІЙОВИЧ (ГЕОРГІЙОВИЧ) (1895 — 1961) —
УКРАЇНСЬКИЙ ХІРУРГ ТРАНСПЛАНТОЛОГ, ДОКТОР МЕДИЧНИХ
НАУК, ПРОФЕСОР. ЗДІЙСНИВ ПЕРШУ У СВІТІ ОПЕРАЦІЮ З
ПЕРЕСАДКИ ВНУТРІШНЬОГО ОРГАНУ ЖИВІЙ ЛЮДИНІ.**

Закалюжний В.М.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка

Народився Юрій Юрійович Вороний 9 серпня 1895 року в селі Журавці Полтавської губернії (нині Варвинського району Чернігівської області) у родині українського вченого, професора математики Варшавського університету Георгія Феодосійовича Вороного [1,3,4,8,9].

Батько хірурга — всесвітньо відомий учений, що разом із німецьким математиком Мінковським заклав основи нової науки — геометрії чисел. Загальновідомі діаграми Вороного досі використовуються в роботехніці,